

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3To/108/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2323010728
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Réves
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2323010728.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Révesa a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Rastislava Kresla, v trestnej veci proti obžalovanému A. B., pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, o odvolaní okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 23.06.2023 pod sp. zn. OT/144/2023, na verejnom zasadnutí konanom dňa 27.02.2024, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie okresného prokurátora, **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný A. B. uznaný vinným pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

dňa 21.06.2023 v čase o 13:49 hod. viedol osobné motorové vozidlo značky Suzuki Swace, EČV: C. XXX C. v obci Kráľová nad Váhom z parkoviska pred obchodným domom Jednota na hlavnú cestu a následne smerom pred Obecny úrad, následne bol hliadkou Policajného zboru zákonným spôsobom kontrolovaný a dobrovoľne sa podrobil dychovej skúške na zistenie prítomnosti alkoholu v dychu prístrojom AlcoQuant 6020 plus, evidenčného čísla A409164 v čase o 13:50 hod., ktorej výsledok bol pozitívny s nameranou hodnotou 1,38 mg/l vydychovaného vzduchu (v prepočte 2,88 promile).

Za túto trestnú činnosť uložil okresný súd obžalovanému podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 38 ods. 2, § 38 ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 5 (päť) mesiacov.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona výkon uloženého trestu obžalovanému podmiennečne odložil a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona mu určil skúšobnú dobu podmiennečného odsúdenia s probačným dohľadom v trvaní 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona, s poukazom na § 51 ods. 3, ods. 4 Trestného zákona, počas skúšobnej doby podmiennečného odsúdenia uložil obžalovanému i obmedzenia a povinnosti, a to :

- zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok
- povinnosť spočívajúca v príkaze podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom programu sociálneho výcviku
- zúčastniť sa v skúšobnej dobe na psychologickom poradenstve

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného zákona súd obžalovanému uložil aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v cestnej premávke v trvaní 6 (šesť) rokov.

Okresný súd zdôvodnil svoje rozhodnutie v rozsahu č.l. 67-68 spisu.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie výlučne okresný prokurátor, namietajúc ním výrok o treste v neprospech obžalovaného.

V písomnom zdôvodnení odvolania po stručnej rekapitulácii výrokovej časti napadnutého rozsudku, právnej teórie ukladania trestov uviedol, že s uloženým podmieneným trestom sa nestotožňuje. V danom prípade je totiž nevyhnutné vychádzať pri ukladaní trestu zo všetkých okolností prípadu spáchania daného trestného činu, t.j. okrem iného zohľadniť najmä (nie však výlučne) množstvo požitého alkoholu vodičom motorového vozidla. Pokiaľ teda v prejednávanom prípade obžalovaný vykonával jazdu s osobným motorovým vozidlom v stupni ťažkej opitosti (v zmysle odbornej literatúry), keďže nafúkal takmer 3 promile, jednalo sa o stav, ktorý mu bez akýchkoľvek pochybností vykonávať túto činnosť znemožňoval a činil obzvlášť nebezpečnou.

Závažnosť konania obžalovaného zvyšuje fakt, že obžalovaný vykonával jazdu v poobedných hodinách na mieste, kde možno očakávať zvýšený výskyt osôb (hlavná ulica), pričom len šťastnou náhodou, nesúvisiacou s okolnosťami na strane obžalovaného, nedošlo k tragickému následku, ktorý takýmto konaním hrozí. Stupeň opitosti páchatela je pritom potrebné vždy zohľadňovať v rámci skúmania závažnosti spáchaného prečinu a mal by byť zohľadnený aj pri individualizácii trestnej sankcie. Motorové vozidlo sa v rukách takto alkoholom ovplyvneného páchatela mení na zbraň a táto je v zásade neovládateľná, resp. neovládateľná v dostatočnom rozsahu. Riziko spôsobenia škody či ublíženia na zdraví, resp. ešte ďaleko horšieho následku je potom v takom prípade mimoriadne vysoké a pokiaľ obžalovaný, vedomý si takéhoto rizika, sa toto rozhodol dobrovoľne podstúpiť, je povinný znášať následky z toho plynúce.

Súd pri ukladaní trestu vykonal dokazovanie vo vzťahu k osobe obžalovaného, pričom bolo zistené, že obžalovaný už v minulosti bol odsúdený za prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, teda za rovnaký trestný čin ako v prejednávanom prípade. Aj keď sa na toto odsúdenie vzťahuje zákonná fikcia neodsúdenia, táto neznamena, že na obžalovaného je potrebné hľadieť ako na osobu bez trestnej minulosti, keďže zahľadzenie odsúdenia neznamena „vymazanie“ alebo neexistenciu protiprávneho konania obžalovaného, preto nie je možné sa stotožniť s názorom súdu, že u obžalovaného ide o ojedinelé vybočenie z inak riadneho správania.

Konanie obžalovaného je potrebné vyhodnotiť aj v kontexte aktuálnej situácie v oblasti dopravných nehôd spôsobených pod vplyvom alkoholu, kde alkohol ako príčina (častokrát fatálnych) dopravných nehôd s tragickými následkami stále dosahuje popredné miesta, ako aj zaznamenaných a medializovaných prípadov páchania trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky. Takmer denne sa v médiách objavujú správy o tom, že polícia odhalila vodičov, ktorí viedli vozidlo pod vplyvom alkoholu, napriek tejto skutočnosti, páchanie tohto trestného činu nemá klesajúcu tendenciu, a to ani napriek trestnej politike štátu v tomto ohľade, kde Slovenská republika v rámci okolitých krajín má jednu z najprísnejších politík. Ani medializácia, ani miernejšie tresty v podobe podmienených odsúdení, či ukladanie trestu zákazu činnosti nenaplnia individuálnu ani generálnu prevenciu, ako dve z podstatných funkcií trestu. Na mieste je tiež potrebné poukázať aj na trend, ktorým sa uberá trestná politika štátu, keďže predstavený návrh novely Trestného zákona vo vzťahu k trestnému činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky predpokladá prednostné uplatnenie represívnej funkcie trestu (v podobe krátkodobého trestu odňatia slobody) za účelom efektívneho naplnenia ostatných funkcií trestu akými sú individuálna prevencia a generálna prevencia.

V danom prípade toto mimoriadne závažné konanie obžalovaného nemalo fatálne následky. Možno len polemizovať o tom, či a k akému následku by v dôsledku kopania obžalovaného mohlo dôjsť, keby mu nebola ďalšia jazda vozidlom znemožnená. Práve ohrozenie najvyšších hodnôt akými sú život a zdravie ľudí vykazuje znaky tak mimoriadnej závažnosti, že je na mieste pri treste zohľadniť aj represiu, pričom nepodmienený trest odňatia slobody, predstavujúci zásah do práva na slobodu obžalovaného, v porovnaní s možným zásahom do práva na život a ľudské zdravie, nevykazuje znaky neprimeranosti do tej miery, aby bolo možné konštatovať nevhodnosť a neúmernosť uloženia tohto druhu trestu vo vzťahu k spáchanému činu, ale skôr opačne, a to pri zohľadnení všetkých okolností prípadu vrátane osoby obžalovaného.

Skutkové podstaty ohrozovacích trestných činov, ktoré sú upravené v Trestnom zákone spočívajú v tom, že sa nimi chráni záujem štátu na tak dôležitých hodnotách (v tomto prípade ľudské zdravie, život

a v druhom rade aj majetok), že zákonodarca považoval za potrebné demonštrovať nebezpečnosť a závažnosť konaní naplňajúcich znaky skutkovej podstaty (tu trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky), že už samotné ohrozenie uvedených hodnôt je potrebné považovať za mimoriadne závažné.

Ohrozovacie trestné činy majú svoje miesto v Trestnom zákone práve z dôvodu, že už samotné ohrozenie hodnôt chránených jednotlivými ustanoveniami je natoľko závažné, že je potrebné na ne adekvátne reagovať, odsúdiť toto konanie a dostatočne spravodlivým a účelným trestom demonštrovať neakceptovateľnosť tohto konania a odradiť v páchaní takejto trestnej činnosti každého, nečakajúc na prípadné tragické následky takéhoto konania, ku ktorým mohlo veľmi ľahko dôjsť aj v tomto prípade.

Nie je na mieste ukladať prísne sankcie iba pri poruchovom následku trestného činu, pretože v prípade dopravných nehôd pod vplyvom alkoholu s tragickými následkami sú tieto už nezvratné a žiadny, teda ani prísny trest vodičovi nenahradí ujmu, ktorú už spôsobil poškodeným pozostalým.

Pri prísnejších trestoch v prípade ohrozovacieho trestného činu podľa §289 Trestného zákona tieto naopak môžu viesť k tomu, aby si vodič svoju chybu dostatočne uvedomil a už ju nikdy nezopakoval, teda môže byť naplnená preventívna funkcia trestu vo vzťahu k ďalšej trestnej činnosti s nezvratnými následkami. Okrajovo je potom možné poukázať tiež na pretrvávajúci trend v náraste počtu trestných činov ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, kde napriek ich dostatočnej medializácii nedochádza k poklesu páchania daného trestného činu (možno poukázať aj na „Zhodnotenie stavu zákonnosti a dokazovania trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona a trestného činu usmrtienia podľa § 149 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona, ktoré je zverejnené na webovom sídle Generálnej prokuratúry SR (D. E.- F.), z ktorého je okrem iného zrejme, že účinným prostriedkom na zníženie uvedených trestných činov by mohlo byť tiež sprísnenie návrhových opatrení trestov zo strany prokurátorov.

V nadväznosti na uvedené skutočnosti sa potom navrhovaný nepodmienečný trest odňatia slobody nejaví ako neprimeraný. Možno však konštatovať, že neprimeraným sa javí skôr súdom uložený trest, keďže tento nie je v súlade so zásadami ukladania trestov definovaných v ustanovení § 34 ods. 1 Trestného zákona a nasl. Tu je potrebné poukázať okrem iného i na tú skutočnosť, že obžalovaný už v minulosti bol odsúdený za rovnaký trestný čin, teda v situácii keď viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu. Z predmetného konania a uloženej sankcie sa tak celkom zrejme dostatočne nepoučil, najmä pokiaľ viedol v predjednávanej veci vozidlo v ťažkom stupni opitosti.

Súdom uložený trest považuje prokurátor vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody za neprimerane mierny, v rozpore s ustanovením § 34 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona

S ohľadom na vyššie uvedené navrhol, aby Krajský súd Trnava zrušil rozsudok Okresného súdu Galanta, č. k. 0T/144/2023 zo dňa 23.06.2023 a s poukazom na § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám rozhodol vo veci rozsudkom, ktorým obžalovanému uloží primeraný a zákonný trest odňatia slobody, vo výmere 3-5 mesiacov a na výkon uloženého trestu obžalovaného zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu v trvaní 6 rokov, keďže skutkový stav v napadnutom rozsudku bol správne zistený, a zabránil tak porušovaniu ústavného práva obžalovaného na skončenie veci v primeranej lehote a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

K odvolaniu okresného prokurátora sa náležite vyjadril i obžalovaný, ktorý v samostatnom písomnom podaní doručenom okresnému súdu dňa 24.07.2023 uviedol, že so skutočnosťami uvedenými v odôvodnení odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry v Galante sa nestotožňuje a s týmito nesúhlasí. Napriek rozsahu odôvodnenia odvolania prokurátora v predmetnej trestnej veci, skutočnosti uvádzané v odôvodnení odvolania nevychádzajú z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní a ani z jeho trestnej veci. Prokurátor v ňom uvádza a cituje síce odbornú literatúru, ale tieto skutočnosti sa netýkajú jeho osoby ako osoby obžalovaného a ani nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní vo vzťahu k jeho osobe. Poukazuje najmä na skutočnosť, že pokiaľ sa prokurátor v odôvodnení odvolania odvoláva na jeho možnú závislosť na návykových látkach, táto nebola v rámci dokazovania na hlavnom pojednávaní preukázaná a ani neboli produkované dôkazy smerujúce k zisťovaniu jeho novej závislosti

na návykových látkach. Zároveň do pozornosti odvolacieho súdu dáva tú skutočnosť, že prokuratúra ani nenavrholala vykonať dokazovanie v tomto smere.

Prokurátor v odôvodnení podaného odvolania proti rozhodnutiu súdu opakovane uvádza, že bol v minulosti už odsúdený za prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, avšak toto odsúdenie už bolo zahladené a teda sa na neho hľadí akoby nikdy trestaný nebol. Zahladenie odsúdenia je hmotnoprávnym inštitútom, ktorý umožňuje páchatelovi po splnení zákonných podmienok odstrániť nepriaznivé následky jeho odsúdenia, ktoré by mohli sťažovať jeho uplatnenie v spoločenskom a sociálnom živote, prípadne v pracovnom prostredí. Toto jeho odsúdenie za prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky bolo v roku 2020, teda verifikuje ním uvádzané skutočnosti, že jeho súčasné odsúdenie v zmysle rozsudku Okresného súdu v Galante zo dňa 23.6.2023 je len ojedinelou skutočnosťou, excesom z obvyklého správania sa a následky tohto excesu sú pre neho dostatočným poučením. Uvedomuje si nevhodnosť svojho správania sa a s poukazom na skutočnosť, že mu súd uložil popri trestu odňatia slobody so skúšobnou dobou a zároveň s probačným dohľadom, aj trest zákazu činnosti v trvaní 6 rokov, má za to, že takýto trest je pre jeho osobu zákonný a primeraný.

Tvrdenie prokurátora, že nie je možné sa sotožniť s názorom súdu, že u obžalovaného ide o ojedinelé vybočenie z inak riadneho správania sa obžalovaného, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. V rámci dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní v predmetnej trestnej veci bolo preukázané, že v registri trestov mám len jeden záznam a to už spomínané zahladené odsúdenie a v registri priestupkov mám evidované len 2 priestupky, čím sa javí ako osoba s malou trestnou a priestupkovou minulosťou.

Je riadne zamestnaný, naďalej pracuje vo firme svojho otca, avšak nie ako obchodný zástupca, nakoľko sa nechce dopúšťať trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia, ale ako riadny pracovník a plní si všetky povinnosti vyplývajúce mu z pracovného pomeru. Má riadne rodinné zázemie a vytrhnutie jeho osoby z rodinného a pracovného života by bolo neprimeraným zásahom do jeho ľudských práv a v neposlednom rade, by to takýto zásah nebol ani hospodárny pre štát. Ako uviedol v prípravnom konaní, ako aj v konaní na súde, išlo o exces zo správania, za ktorý sa veľmi hanbí a tento ľutuje.

Zároveň sa domnieva, že súdom uložený trest zákazu činnosti na 6 rokov mu ani do budúcnosti nedovoľuje dopustiť sa trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, nakoľko uložený trest rešpektuje a budem rešpektovať aj v budúcnosti.

S poukazom na prezentované argumenty navrhol, aby odvolací súd odvolanie prokurátora Okresnej prokuratúry v Galante podané proti rozsudku Okresného súdu v Galante zo dňa 23.6.2023 v konaní vedenom pod sp. zn. OT 144/2023 ako nedôvodné zamietol.

Konanie na odvolacom súde:

Odvolací súd vykonal verejné zasadnutie v prítomnosti obžalovaného a prokurátora Krajskej prokuratúry Trnava.

Zástupca krajského prokurátora na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu navrhol odvolaniu okresného prokurátora vyhovieť z dôvodov koncipovaných v jeho písomnom podaní.

Obžalovaný na verejnom zasadnutí uviedol, že súhlasí s návrhom prokurátora, že si za svoj trestný čin zaslúži trest. Veľmi ho mrzí čo spáchal. Dôsledok v prípade, ak by bol vzatý vo výkonu trestu by bol nielen v jeho neprospech, ale aj v neprospech ľudí, ktorých zamestnáva, musel by zatvoriť firmu a títo ľudia by prišli o prácu. Z uvedených dôvodov preto navrhol odvolanie prokurátora zamietnuť.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací podľa § 317 ods.1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým podal odvolateľ odvolanie, ako aj konanie, ktoré rozsudku predchádzalo, prihliadajúc i na chyby, ktoré odvolaním neboli vytykané a tak zistil, že odvolanie okresného prokurátora nie je dôvodné.

Pri preskúmaní odvolaním napadnutého výroku o treste krajský súd zistil, že tento výrok je správny a zákonný.

Vo vzťahu k tomuto výroku súd I. stupňa vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie, vykonané dôkazy správne vyhodnotil a dospel k správneému záveru o tom, že vzhľadom na postoj obžalovaného k spáchanej trestnej činnosti, jeho osobné pomery ako i samotný účel trestu, bolo pri zistení jednej poľahčujúcej okolnosti (§ 36 písm. l) Tr. zákona), a žiadnej priťažujúcej okolnosti plne dôvodným, uloženie trestu odňatia slobody vo výmere 5 (päť) mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu za súčasného uloženia probačného dohľadu na 3 roky za súčasne uložených obmedzení a povinností (špecifikovaných vyššie) ako i uloženia zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na 6 rokov, ktorý je možné považovať na ochranu spoločnosti a nápravu obžalovaného za dostatočný, zodpovedajúci požiadavke individuálnej i generálnej prevencie.

Pokiaľ ide o samotnú primeranosť trestu, odvolací súd má za potrebné v tejto súvislosti uviesť, že za neprimeraný možno považovať taký trest, ktorého druh alebo výmera je v zrejmom rozpore s hľadiskami, ktoré sú určené v zásadách pre ukládanie trestov podľa § 34 Trestného zákona. V prejednávanej veci krajský súd nepovažoval uloženie podmieneného trestu s probačným dohľadom a uloženými obmedzeniami a povinnosťami za neprimerané, nakoľko prvostupňový súd pri ukladaní trestu podľa názoru odvolacieho súdu veľmi starostlivo prihliadal ku všetkým okolnostiam, ktoré sú rozhodujúce z hľadiska naplnenia účelu trestu a jeho výmery a uvážene prihliadol na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, na osobu páchatela, jeho súčasné pomery a možnosti nápravy, a preto sa s uloženým výrokom o podmienenom treste, stotožnil aj súd druhého stupňa, považujúc ho rovnako ako súd prvého stupňa na ochranu spoločnosti a nápravu obžalovaného za dostatočný.

Z odpisu z registra trestov vyplýva, že obžalovaný bol doposiaľ súdne trestaný raz (za totožnú trestnú činnosť v roku 2020) na peňažný trest, no vzhľadom na zahľadenie odsúdenia má súd obligatórnu povinnosť na toto odsúdenie (z hľadiska posudzovania podmienok na ukládanie trestu) neprihliadať a v evidencii priestupkov má zaznamenané výlučne 2 dopravné priestupky nižšej závažnosti - z rokov 2019 a 2021, za ktoré mu boli uložené blokové pokuty vo výške dva krát po 10 eur.

Odvolací súd na danom mieste zdôrazňuje, že cieľom trestného konanie nie je akýsi „revanš“ – odplata za spáchaný skutok, ale predovšetkým náprava páchatela a jeho stimulovanie k riadnemu životu. Trest ako trestnoprávna sankcia nastupuje vždy ako následok porušenia základných práv a právom chránených záujmov. Pokiaľ Trestný zákon pri jednotlivých taxatívne vymenovaných trestných činoch oprávňuje súdu uložiť trest odňatia slobody ako najzávažnejší zásah do osobnej slobody, nemožno tak ale paušálne pristupovať v každom jednom prípade. Išlo by o príliš formalistický výklad zákonných ustanovení, v dôsledku čoho by potom stratilo opodstatnenie ustanovenie vyššie citovaného § 34 Trestného zákona, v zmysle ktorého sú súdy pri ukladaní trestov povinné prihliadať na všetky okolnosti daného prípadu vo vzájomnom súhrne. Optimálna miera represie totižto závisí na konkrétnych okolnostiach každého prípadu, pričom nielen príliš mierny, ale aj príliš prísny trest nepôsobí výchovne, ale demoralizuje.

Odvolací súd ďalej poukazuje aj na to, že zabrániť páchatelovi v ďalšom páchaní trestnej činnosti môže trest nielen priamo, teda tým, že mu fyzicky znemožní dopustiť sa určitého konania uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody, ale aj nepriamo, už samotnou existenciou hrozby trestu za určité konanie, obavou z jeho uloženia a následného výkonu, pričom ide o tzv. psychické zábrany a pôsobenie (napr. trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu pri súčasnom uložení primeraných povinností a obmedzení spolu s uložením trestu zákazu činnosti ako v danom prípade). Práve toto „nepriame pôsobenie“ má v mnohých prípadoch výrazne hlbší a trvalejší prevýchovný charakter a účel trestu naplní skôr, než samotný nepodmienečný trest odňatia slobody. (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR v sp. zn. 6To/8/2013 z 25.09.2014).

Odvolací súd má za to, že v tomto prípade by záujem na uložení výlučne nepodmienečného trestu odňatia slobody obžalovanému neúmerne prevyšoval následku. V konečnom dôsledku bude iba na konaní samotného obžalovaného, či počas výkonu podmieneného trestu, zmení svoje správanie a postoj k životu tým, že sa vyhne akémukoľvek protiprávnemu konaniu, alebo bude nutné rozhodnúť o neosvedčení sa v skúšobnej dobe a nariadiť výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Vzhľadom na vyššie uvedené krajský súd konštatuje, že uložený trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu okresným súdom, nariadeným probačným dohľadom spolu s uloženými povinnosťami a obmedzeniami, je trestom zákonným, odôvodneným a primeraným a zároveň

spôsobilým naplniť účel trestu a výchovne pôsobiť na obžalovaného, a to bez toho, aby predstavoval neprimeranú represiu, ktorá by zasiahla do, v súčasnej dobe, evidentne riadne vedeného života obžalovaným.

Čo sa týka uloženia povinnosti spočívajúcej v príkaze zúčastniť sa na psychologickom poradenstve a sociálneho výcviku, k tomuto odvolací súd dodáva, že pre posilnenie výchovného účinku uloženého trestu mu bola správne a v súlade so zákonom uložená povinnosť zúčastniť sa psychologickom poradenstve a sociálneho výcviku a to v záujme osvojenia si spôsobov riešenia záťažových situácií, rôznych životných problémov a iné pod odborným dohľadom bez toho, aby musel porušovať zákon.

Celkom na záver má odvolací súd k námietkam prokurátora za potrebné uviesť, že je pravdou, že trest má prinášať úžitok pre celú spoločnosť, chrániť ju a jej členov, odvracať trestné činy smerujúce proti právam, slobodám, životom, zdraviu občanov, vychovávať ich páchatel'ov a zároveň i ostatných členov spoločnosti. V prípade už spáchaného trestného činu, však trest nemôže byť bráný len ako obranná reakcia, ale skôr by mal odrážať autoritu zákona a na tomto základe odvrátiť trestnú činnosť hroziacu v budúcnosti. Nemôže však ísť o obeť páchatel'a pre poučenie ostatných občanov (tzv. exemplárny trest). Ide predovšetkým o potrebu pôsobiť na páchatel'a, aby svoj protiprávny čin už v budúcnosti nezopakoval. Takýmto spôsobom by mala fungovať predstava znovuodsúdenia páchatel'a, ktorá by mala byť pre neho natoľko odpudivá, že sa trestnej činnosti radšej opakovane nedopustí.

Je nespochybniteľné, že nepodmienečný trest odňatia slobody má určitý odstrašujúci efekt a k jeho ukladaniu dochádza pravidelne, ale na druhej strane má byť ukladaný za najzávažnejšie trestné činy, ktorých sa páchatelia dopúšťajú. S jeho výnimočnosťou súvisí to, že je všeobecne považovaný za ultima ratio, teda krajný prostriedok, čím sa prezentuje jeho postavenie ako trestu najprísnejšieho, za ktorý ho považuje trestnoprávna náuka.

Dôvodom je najrozsiahlejší a najintenzívnejší zásah do ľudských práv a slobôd. Trest odňatia slobody v nepodmienečnej forme totiž neobmedzuje len slobodu voľného pohybu osoby, ale obmedzuje aj iné ľudské práva a slobody, napríklad nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, obmedzenie jeho rodinného, pracovného života, prerušenie citových väzieb, priateľských vzťahov a podobne. Toto jeho postavenie sa odráža aj v ustanovení § 49 Tr. zákonníka. Podľa neho súd môže podmienečne odložiť výkon trestu odňatia slobody neprevyšujúceho dva roky, ak vzhľadom na osobu páchatel'a, najmä s prihliadnutím na jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, a na okolnosti prípadu, má dôvodne za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu páchatel'a výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný, alebo prijme záruku za nápravu páchatel'a a ak vzhľadom na výchovný vplyv toho, kto záruku ponúkol, má za to, že výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný.

Inštitút podmienečného odloženia výkonu trestu predstavuje isté zmiernenie prísnosti ukladanej sankcie a je jednou z alternatív k uloženiu nepodmienečného trestu odňatia slobody. V rámci tohto inštitútu je možné uplatniť sudcovskú individualizáciu trestu. Výkon uloženého trestu odňatia slobody bude odložený s uložením primeranej skúšobnej doby v prípade, že bude mať súd za to, že nie je nevyhnutné pôsobiť na páchatel'a nepodmienečným trestom a že jeho nápravu, resp. účel trestu ako taký možno dosiahnuť aj miernejšími prostriedkami.

Až po prihliadnutí k celkovému osobnému profilu súdenej osoby je možné urobiť jednoznačný záver, že žiadny z miernejších a menej intenzívnejších trestných postihov nepostačuje k tomu, aby páchatel' do budúcnosti, teda bez vplyvu represívneho trestu spojením s obmedzením jeho práv v podmienkach výkonu trestu, riadny život viedol. Nevyhnutné však je, aby v prípadoch, ktoré spĺňajú podmienky tohto ustanovenia, súd vždy obligatórne zvážil uloženie miernejšieho typu trestu, resp. alternatívneho trestu. V zmysle všeobecných pravidiel ukladania trestov je potrebné zvýrazniť, že nepodmienečný trest odňatia slobody má byť ukladaný iba v tých prípadoch, keď inými miernejšími druhmi trestov, ktoré nie sú spojené s odňatím osobnej slobody, by nebolo možné dosiahnuť účelu trestu (vedenie riadneho života), alebo v prípadoch typovo najzávažnejších trestných činov, u ktorých je trest odňatia slobody v zásade jedinou možnou sankciou. Uloženie podmienečného trestu tak vyjadruje subsidiárnu povahu nepodmienečného trestu odňatia slobody, pretože ten by mal byť predovšetkým trestom, ako už bolo vyššie uvedené, mimoriadnym. Zároveň by malo pri jeho uložení ísť o pomocnú úlohu trestnej represie, ktoré taktiež zakotvujú zásadu, že tam, kde postačuje uloženie sankcie pre páchatel'a menej postihujúcej, nesmie byť uložená trestná sankcia pre páchatel'a citelnejšia. To znamená, že prostriedok najcitelnejšej trestnej

represie ultima ratio v podobe nepodmienečného trestu odňatia slobody musí byť ukladaný až tam, kde je vylúčené uloženie iného druhu trestu, či už alternatívneho alebo výchovného. V neposlednom rade by mal súd prihliadať pri ukladaní trestu k účinkom a dôsledkom, ktoré by uložený trest mohol mať pre budúci život páchatel'a. Ide o predpoveď toho, ako bude pôsobiť trest na páchatel'a, či už v rámci jeho druhu alebo dĺžky. Zaraďujeme tu v rámci nepodmienečného trestu odňatia slobody napríklad spôsobenie ujmy vo forme prerušenia pracovných aktivít a vzťahov, narušenie kladných sociálnych väzieb s pôvodným prostredím páchatel'a, teda s rodinou, priateľmi a známymi a jeho vytrhnutie z bežného života v spoločnosti.

Úplne na záver je potrebné k sťažnostným námietkam prokurátora napokon uviesť, že nie je možné odhliadnuť od skutočnosti, že trest odňatia slobody môže u prvotrestaného jedinca bez poskytnutej šance napraviť svoje pochybenie „len“ výkonom alternatívneho druhu trestu spôsobiť sociálnu narušenosť a tiež iné negatívne dôsledky na jeho budúci život z dôvodu, že bol vyradený z normálneho života, čím stratil nielen osobnú slobodu, ale aj vlastnú autonómiu, intímne vzťahy a materiálne i nemateriálne statky, čím by bol jeho návrat do spoločnosti omnoho náročnejší ako pre páchatel'ov, ktorým bola v prípade prvého odsúdenia poskytnutá šanca podmieneným trestom preukázať, že sa polepšil a že išlo skutočne len o náhodilé a mimoriadne ojedinelé ľudské zlyhanie.

Je pravdou, že obž. A. B. už dostal pri svojom prvom pochybení alternatívnym – peňažným trestom šancu na preukázanie polepšenia a túto svoju šancu dostatočne nevyužil, keď de facto zopakoval toto protiprávne konanie, čo však neznamená, že súd je automaticky povinný ukladať mu represívny druh trestu (ako je to v prípade § 49 ods.2 Tr. zákona) bez komplexného vyhodnotenia všetkých do úvahy prichádzajúcich alternatív bez zhodnotenia jeho osobnostných charakteristík a charakteru trestného činu, ktorého sa dopustil. Je dostatočne preukázané, že obžalovaný sa dopustil tohto ohrozovacieho trestného činu pod značným vplyvom alkoholu, no aj odvolací súd má obdobne ako súd prvého stupňa za to, že pri súčasne uloženom probačnom dohľade na 3 roky, zákaze požívania alkoholu a povinnosti zúčastniť sa psychologického poradenstva a absolvovania sociálneho výcviku bolo možné výkon trestu odňatia slobody v trvaní 5 mesiacov podmienenčne odložiť.

Keďže sa obžalovaný dopustil trestného činu v súvislosti s vedením motorového vozidla, správne mu okresný súd uložil aj náležitý trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v cestnej premávke (podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods.3 Trestného zákona) na 6 rokov. Uloženie tohto druhu trestu si v tomto prípade nepochybne vyžaduje účinná ochrana spoločnosti, tu najmä ostatných účastníkov cestnej premávky pred obžalovaným ako páchatel'om tohto druhu trestnej činnosti, pričom takto uložený trest zákazu činnosti zabezpečuje i dosiahnutie účelu trestu a zároveň obsahuje v primeranom rozsahu rovnako aj prvky represie, ako aj prvky individuálnej a generálnej prevencie a takýto trest potom zodpovedá všetkým požiadavkám vyplývajúcim z ust. § 34 ods. 1, 4 Tr. zák., ako aj z ďalších ustanovení, ktoré upravujú zásady ukladania trestov.

Výmera tohto trestu musí byť pre obžalovaného dostatočným ponaučením, aby sa v budúcnosti už naisto vyhol obdobnej trestnej činnosti, ako v teraz súdenom prípade, v opačnom prípade by už bol súdom nepochybne postihnutý prísnejšie.

Na základe takto rozvedených úvah potom krajský súd o odvolaní okresného prokurátora rozhodol tak, ako je to uvedené v enunciiate tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.